

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 196/05-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. októbra 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť Ing. F. D., B., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava V v konaní sp. zn. 15 C 18/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. F. D. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 15 C 18/97 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e vo veci sp. zn. 15 C 18/97 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. F. D. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava V povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný nahradiť Ing. F. D. trovy právneho zastúpenia v sume 9 379 Sk (slovom deväťtisíctristosedemdesiatdeväť slovenských korún) do rúk právneho zástupcu Mgr. R. T., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti Ing. F. D. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2005 doručená sťažnosť Ing. F. D., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. T., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 15 C 18/97.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 196/05-14 z 29. júna 2005 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 8. augusta 2005, vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 15. augusta 2005 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že Obvodnému súdu Bratislava 1 bola podaním zo 4. júla 1996 doručená žaloba o uhradenie sumy 1 200 000 Sk s príslušenstvom proti odporcovi. Žaloba sťažovateľa bola spolu so spisom doručená miestne príslušnému okresnému súdu 26. augusta 1996, kde je v súčasnosti vedená pod sp. zn. 15 C 18/97.

Právnomu zástupcovi sťažovateľa bola 11. februára 1997 doručená výzva okresného súdu na uhradenie súdneho poplatku za podanú žalobu, pričom súdny poplatok bol uhradený 17. februára 1997. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997 predmetné konanie zastavil z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku ani v dodatočne určenej súdnej lehote, pričom sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že uvedená dodatočná lehota určená nebola.

Sťažovateľ podal prostredníctvom právneho zástupcu 2. apríla 1997 odvolanie proti predmetnému uzneseniu okresného súdu, pričom podaniami z 12. septembra 1997 a 12. februára 1998 urgoval vydanie rozhodnutia o podanom odvolaní.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 18 Co 18/98-27 z 29. januára 1998 zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení konania a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Odporca podal 11. mája 1998 proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré bolo sťažovateľovi doručené na vyjadrenie 9. júna 1998.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 37/98 z 27. októbra 1998 bolo dovolanie odporcu odmietnuté a spis bol vrátený okresnému súdu 5. novembra 1998.

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu urgoval písomným podaním z 30. marca 1999 nariadenie pojednávania v danej veci. Prvé pojednávanie v predmetnej veci bolo nariadené na 15. február 2000. Následne sa v danej veci uskutočnilo viacero pojednávanií, pričom okresný súd na pojednávanií 21. marca 2003 vyhlásil rozsudok č. k. 15 C 18/97-144, ktorým bol odporca zaviazaný uhradiť sťažovateľovi určenú sumu s príslušenstvom. Odporca podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré bolo sťažovateľovi doručené na vyjadrenie 11. septembra 2003.

Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 179/03-160 z 11. januára 2005 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie prejednanie prvostupňovému súdu 14. februára 2005. Okresný súd nariadil pojednávanie na 19. apríl 2005, na ktorom účastníci konania predniesli svoje vyjadrenia a pojednávanie bolo odročené na 23. jún 2005 za účelom predvolania svedka.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní sp. zn. 15 C 18/97 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 3. augusta 2005 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Predseda okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 26. augusta 2005 s prílohami uviedol prehľad úkonov okresného súdu v predmetnej veci a poukázal na to, že po preštudovaní spisu dospel k záveru, že súd vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Pokiaľ ide o obdobie od 1. apríla 2003 do 9. októbra 2003, pre objektívnu skutočnosť – nedostatok sudcov občianskoprávneho úseku – oddelenie 15 C v danom období sudcu nemalo.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, stanoviska predsedu okresného súdu, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 18/97 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ doručil Obvodnému súdu Bratislava 1 8. júla 1996 žalobu o uhradenie finančnej čiastky vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke uzavretej medzi sťažovateľom a odporcom z 15. júla 1993 s prílohami.

Obvodný súd Bratislava 1 prípisom z 26. augusta 1996 postúpil predmetnú vec z dôvodu miestnej príslušnosti Obvodnému súdu Bratislava 5 (ďalej len „obvodný súd“, v súčasnosti okresný súd). Právny zástupca sťažovateľa doručil obvodnému súdu 18. novembra 1996 oznámenie o doplnení žaloby sťažovateľa a 26. novembra 1996 doplnenie a upresnenie žaloby sťažovateľa.

Okresný súd vydal 28. januára 1997 pokyn na doručenie prípisu právneho zástupcovi sťažovateľa, aby v určenej lehote doručil rovnopis žaloby a uložil sťažovateľovi uhradiť súdny poplatok za podanie návrhu. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 19. februára 1997 rovnopis žaloby s prílohami.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997 zastavil konanie z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku za podanie návrhu na začatie konania. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 8. apríla 1997 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997 s poukázaním na skutočnosť, že hromadným prevodným príkazom zo 17. februára 1997 vydal pokyn peňažnému ústavu na úhradu súdneho poplatku.

Okresný súd vydal 5. mája 1997 pokyn účtárni súdu na oznámenie, či sťažovateľ uhradil požadovaný súdny poplatok. Učtárka okresného súdu potvrdila 21. mája 1997 doručenie úhrady súdneho poplatku súdu 18. februára 1997. Právny zástupca sťažovateľa

doručil okresnému súdu 18. septembra 1997 urgenciu týkajúcu sa nariadenia ústneho pojednávania v danej veci.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 18. novembra 1997 vyjadrenie k odvolaniu podanému sťažovateľom. Okresný súd vydal 16. januára 1998 pokyn na doručenie posudzovaného spisu krajskému súdu za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997. Krajský súd uznesením č. k. 18 Co 18/98-27 z 29. januára 1998 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Posudzovaný spis bol okresnému súdu vrátený 10. februára 1998.

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 16. februára 1998 urgenciu týkajúcu sa nariadenia pojednávania v predmetnej veci. Okresný súd vydal 3. marca 1998 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 18 Co 18/98-27 z 29. januára 1998 účastníkom konania a 18. marca 1998 pokyn na doručenie výzvy odporcovi, aby obratom predložil súdu plnomocenstvo na zastupovanie jeho osoby povereným advokátom. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 20. marca 1998 požadované písomnosti.

Okresný súd vydal 30. marca 1998 pokyn na doručenie predmetného uznesenia krajského súdu právnenému zástupcovi odporcu. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 12. mája 1998 dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 18 Co 18/97-27 z 29. januára 1998. Okresný súd vydal 19. mája 1998 pokyn na doručenie dovolania odporcu sťažovateľovi za účelom vyjadrenia.

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 4. júna 1998 urgenciu týkajúcu sa nariadenia pojednávania v danej veci. Okresný súd vydal 12. mája 1998 pokyn na doručenie spisu najvyššiemu súdu za účelom rozhodnutia o dovolaní podanom odporcom.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 37/98 z 27. októbra 1998 dovolanie odporcu zamietol. Posudzovaný spis bol okresnému súdu vrátený 5. novembra 1998. Okresný súd

vydal 16. novembra 1998 pokyn na doručenie uznesenia najvyššieho súdu účastníkom konania.

Okresný súd vydal 30. marca 1999 pokyn na doručenie prípisu sťažovateľovi, aby v určenej lehote upresnil svoj návrh na začatie konania. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 1. apríla 1999 urgenciu týkajúcu sa nariadenia pojednávania v danej veci. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-52 z 28. apríla 1999 zamietol vstup manželky sťažovateľa ako ďalšieho účastníka do posudzovaného konania.

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 28. júna 1999 žiadosť o vyznačenie právoplatnosti uznesenia č. k. 15 C 18/97-52 z 28. apríla 1999. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 15. júla 1997 písomnosť týkajúcu sa predmetu posudzovaného konania. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999 posudzované konanie zastavil.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 23. augusta 1999 odvolanie proti uzneseniu č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 6. októbra 1999 právny zástupca odporcu nahliadol v uvedený deň do posudzovaného spisu. Okresný súd vydal 22. septembra 1999 pokyn na doručenie odvolania sťažovateľa odporcovi na vyjadrenie a 12. januára 2000 nariadil termín pojednávania na 15. február 2000.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 15. februára 2000 telegram, v ktorom ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní nedoručením predvolania jeho osobe na predmetné pojednávanie. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 15. februára 2000 právny zástupca odporcu ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní v daný deň účasťou pri vyšetrovacom úkone. Pojednávanie 15. februára 2000 bolo uznesením odročené z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania na 16. marec 2000.

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 24. februára 2000 ospravedlnenie svojej a sťažovateľovej neúčasti na pojednávaní 16. marca 2000. Pojednávanie 16. marca 2000 bolo uznesením odročené z dôvodu neprítomnosti účastníkov

konania na 4. máj 2000. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 4. mája 2000 telegram so žiadosťou o odročenie pojednávania a predloženie veci krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní podanom sťažovateľom.

Pojednávanie 4. mája 2000 bolo uznesením odročené na 27. jún 2000, pričom sťažovateľ ani jeho právny zástupca neospravedlnili svoju neúčasť na tomto pojednávaní. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-75 z 31. mája 2000 zrušil uznesenie č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999 o zastavení konania. Právny zástupca odporcu vyjadrením z 19. júna 2000 podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 15 C 18/97-75 z 31. mája 2000 a požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 27. jún 2000.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 27. júna 2000 právny zástupca sťažovateľa telefonicky ospravedlnil svoju a sťažovateľovu neprítomnosť na pojednávaní v uvedený deň, pričom pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom predloženia posudzovaného spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Okresný súd vydal 18. júna 2000 pokyn na doručenie prípisu právneho zástupcovi odporcu, aby v určenej lehote doplnil dôvody odvolania, pričom uvedený prípis bol okresným súdom vypravený 11. októbra 2000 (č. l. 80). Okresný súd prípisom z 21. februára 2001 zaslal krajskému súdu spis na rozhodnutie o odvolaní odporcu proti uzneseniu č. k. 15 C 18/97-75 z 31. mája 2000.

Krajský súd uznesením č. k. 13 Co 77/01-83 zo 4. apríla 2001 potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu a spis bol 10. apríla 2001 vrátený na ďalšie konanie. Okresnému súdu bola 10. apríla 2001 doručená žiadosť krajského súdu o doručenie fotokópie uznesenia č. k. 15 C 18/97-75 z 31. mája 2000 za účelom založenia do zberného spisu.

Okresný súd nariadil 11. apríla 2001 termín pojednávania na 7. jún 2001 a prípisom z 22. mája 2001 požiadal právneho zástupcu sťažovateľa o predloženie písomností týkajúcich sa predmetu konania. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 6. júna

2001 žiadosť o odročenie termínu pojednávania určeného na 7. jún 2001 a ospravedlnenie neúčasti na ňom zo služobných dôvodov.

Na pojednávaní 7. júna 2001 sťažovateľ uviedol, že trvá na podanej žalobe a pojednávanie bolo uznesením odročené na 25. september 2001. Okresný súd zaslal 18. júna 2001 oznámenie právnemu zástupcovi odporcu týkajúce sa posudzovanej veci. Na pojednávaní 25. septembra 2001 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 29. november 2001.

Na pojednávaní 29. novembra 2001 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 26. február 2002. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 27. februára 2002 žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov. Pojednávanie 26. februára 2002 bolo uznesením odročené z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu na 25. apríl 2002.

Okresný súd pokynom z 25. marca 2002 zmenil termín pojednávania na 16. máj 2002. Na pojednávaní 16. mája 2002 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom predvolania svedka, pričom okresný súd vydal zároveň pokyn na pripojenie spisov sp. zn. 8 C 179/97 a sp. zn. 7 C 158/96.

Okresný súd prípismi z 29. mája 2002 požiadal Okresný úrad Bratislava V (ďalej len „okresný úrad“) a S. p., p. B., o zaslanie písomností a informácií týkajúcich sa predmetu konania. Okresný úrad doručil 11. júna 2002 okresnému súdu požadované písomnosti. Okresný súd nariadil 27. augusta 2002 termín pojednávania na 3. október 2002.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 1. októbra 2002 žiadosť o odročenie termínu pojednávania. Pojednávanie 3. októbra 2002 bolo uznesením odročené na 12. november 2002 z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania. Pojednávanie 3. októbra 2002 bolo uznesením odročené na 10. december 2002 za účelom predvolania ďalších svedkov.

Okresný súd požiadal prípisom zo 14. novembra 2002 Obvodné oddelenie Policajného zboru M. o doručenie zásielky predvolanému svedkovi. Nedoručená zásielka bola okresnému súdu vrátená 5. decembra 2002. Na pojednávaní 10. decembra 2002 vypovedala predvolaná svedkyňa a pojednávanie bolo uznesením odročené na 27. február 2003 za účelom ďalšieho dokazovania.

Okresný súd požiadal prípisom z 12. decembra 2002 Obvodné oddelenie Policajného zboru P. o doručenie zásielky predvolanému svedkovi a prípisom z 11. decembra 2002 požiadal spoločnosť I., s. r. o., o poskytnutie informácie týkajúcej sa adresy predvolaného svedka. Nedoručená zásielka bola okresnému súdu vrátená 3. januára 2003.

Na pojednávaní 27. februára 2003 vypovedal predvolaný svedok a pojednávanie bolo uznesením odročené na 18. marec 2003 za účelom oboznámenia sa s listinnými dôkazmi. Na pojednávaní 18. marca 2003 sa účastníci oboznámili s listinnými dôkazmi, dokazovanie bolo uznesením vyhlásené za skončené a pojednávanie bolo uznesením odročené na 21. marec 2003 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Na pojednávaní 21. marca 2003 okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 18/97-144 zaviazal odporcu uhradiť sťažovateľovi určenú sumu s príslušenstvom. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 21. mája 2005 odvolanie proti predmetnému rozsudku. Okresný súd vydal 18. júna 2003 pokyn na doručenie odvolania odporcu právneho zástupcovi sťažovateľa za účelom vyjadrenia sa v určenej lehote.

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 8. septembra 2003 žiadosť o doručenie odvolania podaného odporcom, pričom okresný súd v uvedený deň opakovane zaslal požadované odvolanie odporcu. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 17. septembra 2003 vyjadrenie k odvolaniu podanému odporcom.

Okresný súd vydal 16. októbra 2003 pokyn na zaslanie posudzovaného spisu krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní. Spis bol krajskému súdu doručený 22. októbra 2003. Krajský súd stanovil 16. septembra 2004 termín pojednávania na 23. november 2004.

Na pojednávani 23. novembra 2004 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom predloženia písomností týkajúcich sa predmetu dokazovania.

Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 179/03-160 z 11. januára 2005 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd vydal 14. februára 2005 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania a 1. marca 2005 určil termín pojednávania na 19. apríl 2005.

Na pojednávani 19. apríla 2005 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 23. jún 2005. Na pojednávani 23. júna 2005 bola predvolanému svedkovi uznesením uložená poriadková pokuta z dôvodu neospravedlnenej neprítomnosti na pojednávani a pojednávanie bolo uznesením odročené na 28. jún 2005 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Na pojednávani 28. júna 2005 okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 18/97-173 zaviazal odporcu uhradiť sťažovateľovi určenú sumu s príslušenstvom. Zákonná sudkyňa v uvedenej veci požiadala 8. júla 2005 o predĺženie lehoty na písomné vypracovanie rozsudku. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 19. júla 2005 oznámenie o úmrtí odporcu 11. júla 2005. Písomným vyhotovením rozsudku č. k. 15 C 18/97-173 z 28. júna 2005 posudzovaný spis končí (č. l. 176).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitost' veci“, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je žaloba o uhradenie finančnej sumy s príslušenstvom vyplývajúca zo zmluvy o poskytnutí pôžičky. Posudzovaná vec patrí po právnej aj skutkovej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov, pretože ide o občianskoprávny spor, ktorý patrí do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd z prehľadu posudzovaného spisu zistil, že s'ťažovateľ prispel svojím správaním k predĺženiu konania, a to neprítomnosťou na pojednávaniach, napr. 15. februára 2000, 16. marca 2000, ako aj 27. júna 2000, pričom na pojednávaniach 15. februára 2000 a 27. júna 2000 neospravedlnil svoju neúčast'. Uvedené okolnosti spôsobujúce predĺženie konania však nie je možné pripísať na ťarchu okresného súdu.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 3/00).

Ústavný súd z prehľadu posudzovaného spisu zistil nečinnosť okresného súdu v období od 5. mája 1997 do 16. januára 1998 (8 mesiacov), navyše úkony okresného súdu v posudzovanej veci od roku 1996 do roku 2000 hodnotí ako neefektívne a priet'ahové, pretože v danom období okresný súd rozhodoval len o poplatkovej povinnosti s'ťažovateľa.

Uzneseniami okresného súdu č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997 a č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999 bolo konanie z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku zastavené, pričom s'ťažovateľ súdny poplatok uhradil hromadným prevodným príkazom

zo 17. februára 1997 z účtu, ktorý vlastnil spolu s manželkou. Následne okresný súd uznesením č. k. 15 C 18/97-75 z 31. mája 2000 zrušil vlastné uznesenie č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999 s odôvodnením, že súdny poplatok bol uhradený v priebehu odvolacej lehoty plynúcej po vydaní uznesenia č. k. 15 C 18/97-14 z 19. marca 1997 a uviedol, že „... *pre splnenie, resp. nesplnenie poplatkovej povinnosti je bezpredmetné, ... z účtu akej osoby boli prostriedky odpísané*“. Uvedená argumentácia nekorešponduje s argumentmi uvedenými v uznesení č. k. 15 C 18/97-58 z 9. augusta 1999, kde je uvedené, že konanie je zastavené z dôvodu úhrady súdneho poplatku manželkou sťažovateľa, ktorá nie je účastníčkou konania, a nie ním samotným, pričom súdny poplatok bol následne manželke sťažovateľa vrátený. V dôsledku uvedených skutočností sa prvé pojednávanie v merite veci uskutočnilo až 15. februára 2000, t. j. takmer 3,5 roka po podaní žaloby.

Ústavný súd z prehľadu posudzovaného spisu ďalej zistil, že od 22. októbra 2003 do 14. februára 2005 (vrátenie spisu okresnému súdu) sa spis nachádzal v dôsledku odvolania na krajskom súde. Ústavný súd uvedené obdobie z hľadiska zbytočných prietáhov neskúmal vzhľadom na ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde a prípadné predĺženie konania v danom období preto nie je možné pripísať na vrub okresnému súdu.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 22. augusta 2005 po uvedení úkonov okresného súdu vykonaných v posudzovanej veci dospel k záveru, že súd konal bez zbytočných prietáhov, pričom v období od 1. apríla 2003 do 9. októbra 2003 oddelenie 15 C vzhľadom na objektívnu okolnosť – nedostatok sudcov – nemalo sudcu.

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení zo 14. septembra 2005 uviedol, že námietky predsedu okresného súdu nepovažuje za dôvodné, pretože nedostatok sudcov vzhľadom na záväzky vyplývajúce pre členské štáty z dohovoru nie je takou okolnosťou, ktorá by ospravedlnila neprimeranú dĺžku konania a „... *dohovor zaväzuje zmluvné štáty organizovať svoje súdnictvo takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám čl. 6 ods. 1 dohovoru, menovite pokiaľ ide o primeranosť lehoty konania*“.

Základné právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97). Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní“. Navyše, celková dĺžka konania prispieva ku porušeniu označených práv s'ťažovateľa.

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v uvedených obdobiach, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Z uvedeného dôvodu ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu konať v posudzovanej veci bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva s'ťažovateľa, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy obdobie nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku konania, ako aj okolnosť, že konanie okresného súdu v uvedenej veci bolo v určitých obdobiach neefektívne a nesmerovalo plynule k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Ústavný súd zároveň prihliadol aj na správanie sťažovateľa, ktorým prispel k predĺženiu konania a v okolnostiach tejto veci považuje sumu 20 000 Sk pre sťažovateľa za primeranú so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci, a preto žiadosti sťažovateľa, ktorý požadoval primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, vo zvyšnej časti nevyhovel.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody. Ústavný súd zároveň považuje za nevyhnutné poukázať aj na okolnosť, že dĺžka konania – viac ako 9 rokov - je ústavne neakceptovateľná.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa bolo porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Právny zástupca sťažovateľa žiadal priznať náhradu trov konania za 4 úkony právnej služby – prevzatie a príprava vrátane prvej porady s klientom, za nahliadnutie do spisu okresného súdu, spísanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku predsedu okresného súdu zo 14. septembra 2005 vrátane dane z pridanej hodnoty, ktorej je právny zástupca platiteľom, čo preukázal fotokópiou osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty. Ústavný súd priznal náhradu trov konania za tri úkony právnej pomoci, pretože nahliadnutie do spisu okresného súdu v tomto prípade neuznal ako samostatný právny úkon, ktorý bezprostredne súvisí s konaním pred ústavným súdom (je zahrnutý aj v prevzatí a príprave vrátane prvej porady s klientom), navyše v posudzovanom spise sa nenachádza úradný záznam okresného súdu, ktorý by potvrdzoval nahliadnutie do spisu 17. júna 2005.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2005, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za tri úkony právnej pomoci, každý v hodnote 2 501 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. trikrát 150 Sk.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa tarifná odmena určená podľa § 9 až 14 o daň z pridanej hodnoty. Právny zástupca sťažovateľa pripojil k vyjadreniu z 11. augusta 2005 fotokópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 9 379 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa okresný súd (ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2005